

Κτυπούν την καρδιά της Ορθοδοξίας

/ [Είπαν](#)

Το μεγαλύτερο όπλο στον άνθρωπο είναι η αλήθεια, και, όταν κανείς έχει την αλήθεια μαζί του, μπορεί και να αγωνίζεται και να παραμένει όρθιος σε όλη αυτή την καταιγίδα του ψεύδους... Λόγια του Γέροντα Αθανάσιου, που υπήρξαν, αρχήθεν, ο σηματορός της πνευματικής του πορείας.

Με αυτά οδηγό, όρθιος «σ' όλη αυτή την καταιγίδα του ψεύδους» που μαίνεται γύρω μας, μιλά για την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου και το φερόμενο ως σκάνδαλο της εκκλησιαστικής παρουσίας της, την εμπειρία της μοναστικής ζωής, τον καρπό της οποίας γεύτηκε με «νηφάλιο μέθη», αλλά και την εν τω κόσμω διακονία της Εκκλησίας, σε μια εποχή που είδε όλες τις αλήθειες να καταρρέουν, πάρεξ την αλήθεια που είναι ο ίδιος ο Χριστός, όπως λέει...

Γέροντα, εσείς έχετε μια βαθιά πνευματική σχέση με το Άγιον Όρος και ειδικότερα με την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου. Θα σας ζητούσα, αν μπορείτε, να καταθέσετε, κατ' αρχάς, τα συναισθήματά σας και, κατά δεύτερον, την εκτίμησή σας, για όλα αυτά που συμβαίνουν το τελευταίο διάστημα, με επίκεντρο την παρουσία της Μονής.

Από το 1987 ήμουν ανάμεσα στους πρώτους μοναχούς που επάνδρωσαν την ιερά μονή Βατοπαιδίου. Έτσι γνωρίζω τα πράγματα πολύ καλά, και τον υπεράνθρωπο αγώνα που κάναμε, προκειμένου η μονή αυτή να αναστηθεί και να μετατραπεί από ιδιόρρυθμος, σε κοινόβια. Με τον πατέρα Εφραίμ είμαστε φίλοι και γνωριζόμαστε από τα μαθητικά μας χρόνια... Γνωριστήκαμε πρώτη φορά το 1973, στην ιερά μονή Σταυροβουνίου, και έπειτα αναπτύξαμε μια στενή φιλική σχέση. Παρακολουθώντας όλον αυτόν τον θόρυβο, πραγματικά λυπάμαι πάρα πολύ, διότι γίνεται μια αδικία εις βάρος της μονής Βατοπαιδίου, και η κορυφαία αδικία γίνεται εις βάρος του Ηγουμένου Εφραίμ. Ο οποίος, παρουσιάζεται, ούτε λίγο ούτε πολύ, σαν ένας αδίσταχτος οικονομικός εγκληματίας, που μόνο σκοπό της ζωής του έχει τον πλουτισμό, την άνεση και την καλοπέραση. Πράγματα που ουδόλως ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Αυτό το τόσο σοβαρό θέμα, αφ' ης στιγμής το εξετάζει η δικαιοσύνη, έπρεπε τα ΜΜΕ να το χειριστούν με περισσότερη ευθύνη και σύνεση. Γιατί να βιαστούμε εμείς να βγάλουμε συμπεράσματα ή να καταδικάζουμε ή να στιγματίζουμε ανθρώπους, τη στιγμή που του θέματος έχει επιληφθεί η δικαιοσύνη; Ας αφήσουμε τη δικαιοσύνη να αποφανθεί. Και, είμαι βέβαιος, πως... δεν θα αποδειχθεί τίποτε από όλες αυτές τις κατηγορίες, γιατί δεν είναι έτσι που έχουν γίνει τα πράγματα. Όμως, όλην αυτήν την ψυχική ταλαιπωρία που προκαλούμε στους μοναχούς, οι οποίοι, βεβαίως, ως πνευματικοί, θα την αντιπαρέλθουν πνευματικά, αλλά και την ψυχική οδύνη που

προκαλείται σε εκατομμύρια ψυχές πιστών, την υπολογίζουν αυτοί που καλλιεργούν το θέμα αυτό; Υπολογίζουν την τεράστια ζημιά που κάνουν στις ψυχές των νέων ανθρώπων; Αλλά, κι αν ακόμη υποπτευθεί κανείς ότι κάποιος λάθος έχει γίνει, γιατί δεν περιμένουν τη δικαιοσύνη να αποφανθεί; Όμως, εδώ εγείρεται και ένα άλλο θέμα: Προς τι όλη αυτή η προβολή και η διαφήμιση του κακού;

Πλήττουν την Ορθοδοξία

Για ποιο λόγο, κατά τη γνώμη σας, ασκείται αυτή η πολεμική; Πού αποσκοπεί; Έχει στόχο την ίδια την Εκκλησία, το Άγιον Όρος, την παράδοση του μοναχισμού εν γένει, την ιερά μονή Βατοπαιδίου ή κάποια πρόσωπα;

Θεωρώ ότι, κατ' αρχάς, το θέμα έχει και πολιτικές διαστάσεις. Αυτό είναι ξεκάθαρο και το αντιλαμβάνεται κανείς παρακολουθώντας καθημερινά τα γενόμενα στις εκπομπές στα ΜΜΕ. Αλλά, πέραν τούτου, είναι και μια πολεμική, η οποία αποσκοπεί στο να πλήξει την Ορθόδοξη Εκκλησία κτυπώντας κατ' ευθείαν στο κέντρο της Ορθοδοξίας, που είναι το Άγιον Όρος. Η αλήθεια είναι ότι, η ιερά μονή Βατοπαιδίου, στην αγιορείτικη πολιτεία κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις. Ως μοναστήρι και ως αδελφότητα, είναι το μεγαλύτερο. Αριθμεί πέραν των 110 μοναχών, έχει ένα τεράστιο κοινωνικό, φιλανθρωπικό, πνευματικό και ιεραποστολικό έργο, ακτινοβολεί το φως της Ορθοδοξίας στα πέρατα του κόσμου, και προσελκύει πολλούς ανθρώπους, που αναζητούν εκεί ανάπαυση και γαλήνη. Από τους πιο απλούς μέχρι τους πιο ισχυρούς, μέχρι και βασιλείς την επισκέπτονται. Αναρωτήθηκε κανείς, γιατί πάνε εκεί αυτοί οι άνθρωποι; Έχουν στα παλάτια τους όλες τις ανέσεις. Η απάντηση είναι ότι πάνε εκεί, γιατί αναζητούν και βρίσκουν πνευματική τροφή. Όλα αυτά φαίνεται ότι ενοχλούν κάποιους, οι οποίοι δεν θέλουν η Εκκλησία να έχει λόγο.

Κυκλοφορούν, στα ΜΜΕ, συνεχώς αντικρουόμενες πληροφορίες, οι οποίες δημιουργούν μια πολύ συγκεχυμένη εικόνα, για το εάν η Μονή ενήργησε νόμιμα ή παράνομα, παρότι, όπως υποστηρίζει η μοναστική Αδελφότητα του Βατοπαιδίου, διεκδίκησε, με βάση έγγραφους τίτλους και νόμιμα μέσα, την περιουσία της...

Το μοναστήρι δεν ενήργησε παράνομα. Με αποφάσεις υπουργικές και δικαστικές, διεκδίκησε την ανταλλαγή της περιουσίας του με το Ελληνικό Δημόσιο, μάλιστα έπειτα από πρωτοβουλία του ίδιου του κράτους. Πού έγκειται το κακό, και ποια είναι η παρανομία; Το να συναντήσεις έναν υπουργό για κάποιο θέμα που σε αφορά είναι αξιόμημπο ή σημαίνει ότι υπάρχει δολοπλοκία; Αν είναι έτσι, τότε να μην έχουμε καμιά σχέση με τις κυβερνήσεις ούτε με τους υπουργούς. Πού αλλού θα αποταθεί ένας Ηγούμενος, για τέτοιου είδους θέματα, εκτός από ένα θεσμικό εκπρόσωπο του κράτους; Πού βρίσκεται, λοιπόν, το μεμπτόν;

Η εκκλησιαστική περιουσία

Αναπτύσσεται μια έντονη επιχειρηματολογία στην Ελλάδα, και από αρθρογράφους αλλά και από πολιτικά πρόσωπα, ότι πρέπει να επανεξεταστεί το θέμα της εκκλησιαστικής περιουσίας, καθώς και το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ Κράτους και Εκκλησίας. Πιστεύετε ότι το θέμα του Βατοπαιδίου είναι μια έμμεση οδός, ώστε να τεθούν τέτοιου είδους ζητήματα;

Δρυός πεσούσης, πας ανήρ ξυλεύεται, λέει ένα σοφό γνωμικό. Ανοίγοντας το θέμα της περιουσίας του Βατοπαιδίου, αυτοί που το θέτουν οπωσδήποτε θίγουν και όλα αυτά τα ζητήματα, σε μια προσπάθεια να προσποριστούν οφέλη. Σίγουρα, θα ακούσουμε πάρα πολλά πράγματα. Αλλά, ένα πράγμα πρέπει να ξέρουμε: Ότι η Εκκλησία ζει χωρίς περιουσία, ο λαός, όμως, δεν ζει χωρίς Εκκλησία. Και αυτό έπρεπε να το ξέρουν πολύ καλά. Η Εκκλησία στην ιστορία της και φτωχή υπήρξε και ακτήμων υπήρξε και καταδιωγμένη υπήρξε, αλλά ουδέποτε έπαψε να υπάρχει. Και αν η Εκκλησία έχει κάποια περιουσία, δεν την έχει για να ζούνε οι άνθρωποί της με χλιδή, αλλά για να αντεπεξέρχεται στο μεγάλο έργο το οποίο επιτελεί. Ειδικώς, στην Ελλάδα, δεν υπάρχει καθόλου μεγάλη εκκλησιαστική περιουσία. Πολλές μητροπόλεις και πολλές μονές είναι πάμπτωχες, αλλά και στην Κύπρο, όπου θεωρούμε ότι η Εκκλησία έχει σημαντική περιουσία, εκτός από δυο-τρεις εκκλησιαστικούς οργανισμούς, οι υπόλοιποι αγωνιζόμαστε να επιβιώσουμε και να ανταποκριθούμε στο έργο που έχουμε να επιτελέσουμε. Η πραγματικότητα δεν είναι έτσι όπως τη διαζωγραφίζουν μερικοί. Έχουμε μεγάλες ανάγκες, τεράστιες υποχρεώσεις, και δεν μπορούμε να αντεπεξέλθουμε μόνο με τα υπάρχοντα έσοδα.

Αδικαιολόγητες αντιδράσεις

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει μια μακραίωνη παράδοση μοναστικής εμπειρίας, με μεγάλες ασκητικές μορφές, που κόσμησαν τόσο την ίδια, όσο και τον πολιτισμό μας γενικότερα. Σήμερα, ωστόσο, καλλιεργείται μια καχυποψία όσον αφορά το μοναχισμό. Άλλωστε, και εσείς ο ίδιος προσωπικά έχετε γίνει στόχος αρκετών επιθέσεων, όσον αφορά αυτό το θέμα. Τι απαντάτε σ' αυτά;

Ο μοναχισμός δεν είναι ένα φαινόμενο του 20ού αιώνα, αλλά υπάρχει από τη στιγμή που ο Χριστός ενανθρωπίστηκε. Ο ίδιος ο Χριστός έκανε την πρώτη μοναστική αδελφότητα με τους αγίους Αποστόλους, και διακόνησε ως πατέρας πνευματικός ανάμεσά τους. Στη συνέχεια, κυρίως όταν έπαψαν οι διωγμοί, από τον 3ο αι. και μετά, οργανώθηκε ο μοναχισμός, και είχαμε μια ολόκληρη χορεία οσίων, ασκητών και αγίων, οι οποίοι κόσμησαν, πράγματι, την Εκκλησία μας. Αντιδράσεις και καχυποψίες υπήρχαν πάντα. Έχουμε αναφορές στο Γεροντικό, στα έργα του Ιερού Χρυσοστόμου κ.ά., που μιλούν για αντιδράσεις γονέων, κτλ. Μπορούμε να πούμε πως οι αντιδράσεις προέρχονται από δύο κατηγορίες ανθρώπων: η πρώτη,

που είναι και η πλέον συμπαθής, είναι οι άνθρωποι που έχουν κάποιον δικό τους, συνήθως το παιδί τους, ο οποίος αποφασίζει να αφιερώσει τη ζωή του στο Θεό και εντάσσεται σε μια μοναστική κοινότητα. Στη Μονή Μαχαιρά, όπου υπάρχουν σήμερα γύρω στους 25 μοναχούς, μόνο για δυο-τρεις περιπτώσεις είχαμε τέτοιες αντιδράσεις. Οι υπόλοιποι είτε ήρθαν με την ευχή των γονιών τους, είτε ήρθαν με κάποιες επιφυλάξεις από την πλευρά των γονέων, οι οποίοι, βεβαίως, σεβάστηκαν την επιλογή των παιδιών τους. Η άλλη κατηγορία είναι αυτοί οι οποίοι, εκμεταλλευόμενοι τον πόνο των ανθρώπων αυτών και την πικρία τους, επειδή τα παιδιά τους έχουν επιλέξει στη ζωή τους ένα δρόμο που οι ίδιοι δεν ήθελαν, χρησιμοποιούν αυτήν την ευκαιρία, για να κτυπήσουν το μοναχισμό και την Εκκλησία, γιατί, ουσιαστικά, ενοχλούνται από την παρουσία των μοναχών και των μοναστηριών. Γι' αυτό, αν προσέξει κανείς, στα άρθρα που γράφουν, δεν κρίνουν ένα μεμονωμένο γεγονός, αλλά βάζουν γενικά κατά του μοναχισμού και της Εκκλησίας. Υπάρχουν, όμως, και περιπτώσεις, που γονείς, οι οποίοι αρχικώς είχαν αντιδράσει στην επιλογή των παιδιών τους να γίνουν μοναχοί, στη συνέχεια, έγιναν οι ίδιοι ένθερμοι θιασώτες του μοναχισμού και εντάχθηκαν και οι ίδιοι σε μια μοναστική κοινότητα. Βέβαια, ο μοναχός έχει ως αρχή του να ζει έξω από τον κόσμο, να ζει μέσα στην προσευχή και την ταπείνωση, οπότε είναι ευκολότερο στον καθένα να ασχολείται με τη ζωή του. Εάν, όμως, ένας άνθρωπος επέλεγε να πάει μόνος του να ζήσει σ' ένα έρημο χωριό, μακριά από τον κόσμο, καλλιεργώντας ένα χωράφι, θα γίνονταν η επιλογή και η ζωή του, αντικείμενο σχολιασμού, ειρωνείας και κατασυκοφάντησης; Δεν είναι ύβρις να λες ότι ένας άνθρωπος που επέλεξε να γίνει μοναχός είναι πλανεμένος, ψυχοπαθής και θύμα άλλων ανθρώπων; Επειδή οι μοναχοί, λόγω ταπεινότητας, δεν υπερασπίζονται τον εαυτό τους, συνεχίζουν να γίνονται θύματα αυτής της κατασυκοφάντησης. Σήμερα, ζούμε σε μια εποχή που ακόμη και τα ζώα και τα φυτά έχουν δικαιώματα, και αρνούμαστε σ' έναν άνθρωπο, μορφωμένο και ενήλικα, να επιλέξει ο ίδιος τον τρόπο ζωής του;

Ελεύθερη η επιλογή του μοναχού

Θεωρείτε ότι αυτό συνιστά αναίρεση της προσωπικής ελευθερίας;

Βεβαίως είναι αναίρεση της προσωπικής ελευθερίας. Ποιος επιτρέπει στους άλλους να αμφισβητούν και να αναιρούν τις επιλογές και την ελευθερία του;

Πρόσφατα, ο Μητροπολίτης Κύκκου ανέφερε ότι, από τους νέους που προσέρχονται στη μονή, ζητώντας να γίνουν μοναχοί, αποδέχεται μόνον αυτούς που πάνε με τους γονείς τους και έχουν την απόλυτη συγκατάθεσή τους. Θα θέλατε να το σχολιάσετε;

Σέβομαι το μητροπολίτη Κύκκου, τον αγαπώ και τον εκτιμώ, αλλά δεν νομίζω ότι μπορείς να περιμένεις από έναν άνθρωπο 25, 30, 35 χρονών να έρθει στο μοναστήρι με τη συνοδεία και τη συγκατάθεση των γονιών του. Ας το

παραλληλίσουμε αυτό με μίαν άλλη κατάσταση: Εδώ στη μητρόπολη έρχονται καθημερινά πολλοί νέοι, για να βγάλουν άδεια γάμου. Θα έπρεπε να τους λέω ότι πρέπει να φέρουν και τους γονείς τους μαζί ή να τους ρωτώ, αν οι γονείς τους το εγκρίνουν, για να τους εκδώσω άδεια; Υπάρχουν, πολύ συχνά, περιπτώσεις γονέων, που έρχονται στη μητρόπολη και μου λένε ότι δεν θέλουν ο γιος τους να παντρευτεί την τάδε γυναίκα, ή η κόρη τους τον τάδε άντρα, είτε γιατί είναι... μαύροι είτε γιατί δεν είναι καλής ηθικής ποιότητας κτλ. Μα δεν γίνονται αυτά τα πράγματα. Δεν μπορεί να αρνηθείς στον άλλο, τη στιγμή μάλιστα που το προνοεί ο νόμος, το δικαίωμα να παντρευτεί. Και, στο κάτω - κάτω, αν αποτύχει ένας μοναχός, αποτυγχάνει μόνον ένας άνθρωπος. Αν αποτύχει, όμως, ένας γάμος, αποτυγχάνει μια ολόκληρη οικογένεια, ένας ολόκληρος κόσμος.

Αφού λοιπόν στο θέμα του γάμου η Εκκλησία δεν υποχωρεί και αποδέχεται το νόμιμο της ηλικίας χωρίς να ζητά τη γονική συγκατάθεση, γιατί να το ζητούμε αυτό στο μοναχισμό; Βεβαίως, κατανοώ απολύτως τους γονείς που αντιδρούν. Όμως, από την άλλη, δεν μπορούμε να αφαιρέσουμε το δικαίωμα σ' έναν ενήλικα άνθρωπο, που η πολιτεία τού παρέχει κάθε νόμιμο δικαίωμα να έχει και να διαθέτει την ελευθερία του, να επιλέγει τον τρόπο ζωής του.

Έχετε βιώσει, όπως όλοι οι μοναχοί, όλη την πνευματική, ψυχική και σωματική δοκιμασία από την οποία διέρχεται ένας μοναχός. Υπάρχει, όμως, μια έντονη επιχειρηματολογία από αρκετούς, σύμφωνα με την οποία, πολλοί μοναχοί, παραμένουν στα μοναστήρια, έστω κι αν δεν μπορούν να ανθέξουν το βάρος της μοναστικής ζωής, επειδή αποξενώνονται από την εν τω κόσμω ζωή τους, τους φίλους, τις δραστηριότητές τους, τη δουλειά τους, κτλ., και εξαρτώνται αποκλειστικά από τους πνευματικούς τους. Με αποτέλεσμα, στο τέλος, να αποπροσανατολίζονται από τον πραγματικό στόχο του μοναχού, που είναι η διά της ταπεινώσεως θέωσις. Πώς το σχολιάζετε;

Το μόνο που έχω να πω γι' αυτό είναι να επισκεφθούν οι άνθρωποι τα μοναστήρια. Να πάνε στο Άγιον Όρος, να πάνε και στα μοναστήρια της Κύπρου, και αν διαπιστώσουν ότι οι μοναχοί είναι αποπροσανατολισμένοι και καταναγκασμένοι να ζουν εκεί, είμαι δεκτικός να το ακούσω. Εγώ έζησα τόσα χρόνια στα μοναστήρια, αλλά τέτοιες καταστάσεις δεν είδα. Είχαμε περιπτώσεις μοναχών, που κάποια στιγμή διέκοψαν τη μοναχική εμπειρία και επέστρεψαν στον κόσμο, χωρίς κανένα πρόβλημα. Ποτέ δεν εμποδίσσαμε κάποιον να φύγει, αν το ήθελε. Αντιθέτως, υπήρξαν περιπτώσεις, που παροτρύναμε ανθρώπους να εγκαταλείψουν το μοναστικό βίο, όταν διαπιστώσαμε ότι δεν μπορούσαν να γίνουν μοναχοί. Ευθαρρύναμε την επιστροφή τους στον κόσμο. Αλλά δεν έμεινε ποτέ μοναχός με το ζόρι στο μοναστήρι, γιατί, απλούστατα, δεν μπορεί να γίνει αυτό. Ποιος άνθρωπος μπορεί να μείνει εξαναγκαστικά, μέσα στο πλαίσιο μιας τόσο σκληρής και επίμοχθης ζωής; Οι μοναχοί είναι ελεύθεροι άνθρωποι, και μιλούν με τον καθένα ελεύθερα. Κανείς ποτέ δεν τους απαγόρευσε να φύγουν, αν το ήθελαν. Αλλά, το να

αντιμετωπίζουμε τους μοναχούς με αυτήν τη νοοτροπία, είναι απαράδεκτο. Δεν πρόκειται για έναν ή δύο ανθρώπους. Μιλάμε για ολόκληρες κοινότητες, για ανθρώπους μορφωμένους και καλλιεργημένους πνευματικά.

<http://bit.ly/11LW8GX>